

TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏJKA NKA PCÖLUNMAAWA

KƏLENİ CTAMENY **Kutulutu**

Pəəli nūwa Kələnti Isə təsəele taa ısayatv təm ısu yooŋ, na fayav, na wasanjkalətv, na akpayale, na nantv kvlalaatv təyəv, na nsəma lənna yəyətuv, na sətaa fem təm.

Isəna pa faya Kələnti I takəlaya tə:

Kələnti Isə təsəele wəetv, titite 1–6

Pəəli cəəki Isə yəlaa kpekəle kvpəəsntv, titite 7–15

Kantəkaya kututvtv na səetv, titite 16

Səetv

¹ Maya Pəəli, Isə luyu lapəna na má la Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taapalv Səsətəenı tə ɳmaakəna takəlaya kanə.

² Isə səelaa kpekəle nyəma mpa me í wə Kələnti taa təyə tə ɳmaa-ke. Me mpa Isə yaawa sı í la i nyəma, na mə na Yesu Kilisiti mə kpəntuvu təo í ti-me tə. Mə na pa təna mpa pa wə paa timpi na pá yaaki Tacaa Yesu Kilisiti wei i ké tá na-wə tá Səsə tə i həte tə. ³ Tacaa Isə na tá Səsə Yesu Kilisiti pá la-meyə pəelee na pá hameyə alaafəya.

Isə kvpantvnaa

⁴ Ma səe ma Isə ké tam sı í na təmle ke mə təo ké pəelee nna i lapa-meyə Yesu Kilisiti kiŋ tə a təo.

⁵ Kvpam mə na Kilisiti mə kpəntuvu təo pə saa-meyə təcam. Ulen pə tu kələna yəyətaya na nyəm pə saav.

6 Tampana nna pa yɔyɔta Kilisiti tɔ̄ tɔ̄ a sənja mə hekv kε teu təca. **7** Na pε wε mpv tɔ̄yɔ Isɔ yelaa na pε təna pε saa-mε. Me mpa í tanja wvle nte Tacaa Yesu Kilisiti ká hólí i tì tɔ̄. **8** Tacaa Yesu Kilisiti ini i ka təkəna-mεyε teu haləna tənaya. Iləna kuyaŋku i kuyaku ká tala tɔ̄ taa na kawalaya nakələyı mə kinj. **9** Isɔ wei i yaa-mε sì mə na i Pəyaya Tacaa Yesu Kilisiti í kpəntı tɔ̄, mpi mpi i təma sì i ká la tɔ̄, i təka-wəyı, u yeke.

Kolentı Isɔ seelaa fei nɔyɔ kvlvmaya

10 Tɔ̄v, ma taapalaa ma wiikəna-mε sì í nyənna Tacaa Yesu Kilisiti na í lá nɔyɔ kvlvmaya, na fayasuyu í taa wεe mə hekv. I kpəntı teu, í mayasəyı ləmayasεe kvlvmee, í huvkı huvwεe kvlvmee. **11** Ma taapalaa, pε taya pvlv tɔ̄, Kolowee təyaya nyáma heela-m sì í yooki kέ. **12** Nti ma caa yɔyətuyu tɔ̄yəle sì mə taa paas wei na i nyəntu kέ na tə mpaa. Lelv təŋ sì: Pəəli tɔ̄ kέ ma wεe. Na iné ilé sì Apələəsi tɔ̄ kέ ma wεe. Iné ilé sì Piyeε tɔ̄ kέ ma wεe. Na iné ilé sì Kilisiti tɔ̄ kέ ma wεe. **13** I huvkı sì Kilisiti faya i taa təyəpəlees kέ? Pəəli səpəna səm tesika tɔ̄ kέ mə tɔ̄? Pəəli həte ke pa yaanaa na pá sə-mεyε Isɔ lvm na?

14 Ma sama Isɔ kέ timpi ma ta sə mə taa nɔyəlvuyu Isɔ lvm tɔ̄, ye pε taya Kəlisipusi na Kayusi pa paasi. **15** Pε tɔ̄ kέ nɔyəlv kaa yɔyɔti təfoo sì Pəəli həte ke pa yaanaa na pá sənja-mεyε Isɔ lvm. **16** Eεhεe ma səəwa, ma sə Sətefanasi təyaya nyáma tətɔ̄yɔ Isɔ lvm. Ye pε kaasa ləlaa ma ta təəsi pa tɔ̄. **17** Pε taya Isɔ lvm səv tɔ̄ kέ Kilisiti tila-m. Ama i tila-m kέ sì má kpaali Laapaali Kvpəŋ. Na ye ma kpaaləyı-i, má taa kpaaləna yvlu ləmayasεe nɔəlelen. Pəcó pε taa kɔ̄ na Kilisiti tesika tɔ̄ səm təm məlì yem.

Yesu Kilisiti kena Isə toma na i ləmayaSee

18 Letaa ɪsəntaa, Yesu tesika təə səm təm ké kumelentu təm ké. Ama tá mpa pə təŋna tá nyəəŋ yapu tə Isə toma nté taya təna. **19** Pa ɿmaawa Isə Təm taa si:

Maa wakəlì ləmayaSee nyáma ləmayaSee,
maa lə nyəntaa nyəm.

20 LəmayaSee tu tasəyì ntixi yəyətuyu tətə? Na ntixi akewe ká tasa yəyətuyu? Yaa ntixi antulinya ɪnə i taa ləmayaSee tu ká mayasi tətə? Isə hvlaa si antulinya ɪnə i taa, mpi pa yaa ləmayaSee tə, pə ké kumelentu ké.

21 Pə taya puv, antulinya taa yəlaa na pa ləmayaSee pa kpisa Isə ké nyəm ke timpi Isə ná lapəna i ləmayaSee si pá nyəna-i tə. Pə təə ké Isə huv teu si, i ká ya mpa pa təŋna-i pa taa tə, na Laapaalì Kvpəñ wei tə kpaaləyi tə. Laapaalì kvpəñ ɪnəyì wei i ta na tə i yaa si kumelətəm. **22** Yuta nyéma ná caa pá ná piti təma na pécó. Ama ləmayaSee ke Kələekì nyéma ná pækəyì. **23** Ama tá ɪlə, Kilisiti wei pa kama səm tesika təə tə i təm ke tə kpaaləyi. Təm təne tə huysi Yuta nyéma, na mpa pəle pa ta ke Yuta nyéma tə pa nyənəyì-təyì kumelətəm ké. **24** Ama mpa Isə yaawa tə, paa Yuta nyéma taa, paa mpa pa ta ke Yuta nyéma tə pa taa tə, Kilisiti kena-weyé Isə toma na Isə ləmayaSee. **25** Pə taya puv təə, yulu pəyaya ləmayaSee təna ta tala Isə kumelentu, na pa toma təna ta tala Isə ɪcantu tete.

26 Kvpam, ma taapalaa, i nyəni na i ná si Isə yaavme na i la kpekəle tə, antulinya taa cəne mpa pa yaa ləmayaSee nyéma tə pa fei payale ke mə həkv, na tonjtənaa fei payale, na awulumpiya fei payale. **27** Isə ləsəna mpi antulinya yəlaa yaa si kumelənyəm tə si pé tu ləmayaSee nyéma ke feelə. Na i ləsa

mpi antulinya yəlaa yaa sı ıcantu tə sı pə tu akpala nyéma ke fəelə. ²⁸ Na i ləsa mpi antulinya yəlaa nyənəyi taaləm na pá footiyi na paa nyənəyi-wəyi pəlv mayamaya tə, sı pə wakəli mpi pa təxvna nyuyu tə. ²⁹ Ilə yəlv pəyaya nakəli ka kaa sa ka təyi Iso ısentaa. ³⁰ Ama Iso kpenta mə na Yesu Kilisiti kέ, na i lapa na Kilisiti pəsi tá ləmayasəe. Kilisiti təo kέ Iso nyənəyi-tvəy yəlvpama. Inı i lapəna na té pəsi Iso nyéma, na kvləm inı i yapəna tá nyəəŋ. ³¹ Pə təo kέ pa ŋmaawa Iso Təm taa sı: Ye wei i caa i sa, i sa nti Tacaa lapa tə, i taa sa i ti.

2

Kilisiti səm təm heeluyu

¹ Ma taapalaa, waatu wei ma kəma mə te sı ma heeliyi-meyə Iso tampana nna a ŋmelaa tə a təm tə, pə taya nəolelenj wawawa nüli, yaa nyəmtu natələyi ma lapənaa. ² Ma cayale tənaya mə kiŋ ma ta caa sı má la natələyi mə həku ke yem na pə tá kέ Yesu Kilisiti təm. Isu pa kama-i səm tesika təo tə pə təm mayamaya ke ma siyisinaa. ³ Pə təo kέ ma poluyu mə te tə ıcantu taa kέ, na ma selayana səyəntu kέ. ⁴ Pə taya yəlv ləmayasəe yekuyu na pá yəyətəyi təmnəa na canjəm ke ısəna mpi təyə ma səyəsəna ma səyəsəŋ na má lana ma waasv. Ama Iso Feesuyu toma ke ma lapənaa, na a naa mpv təkkeelee. ⁵ Iləna mə Iso səev səy Iso toma təo, pə taa səy yəlaa ləmayasəe təo.

Mpi Iso yaa ləmayasəe təsiyisiyi tə

⁶ Paa na mpv tə, mpa pa pi Iso nyəm taa tə ləmayasəe mpaav ke ma hvləyi-wə. Ama pə taya ləmayasəe nna antulinya inə na mpa pa kέ i toňtvnaa na paa te na pá kpiisi-wə tə pa yaa ləmayasəe tə.

7 Ama Isə ləmayasəe mukaya təe nyəna nna a ŋmela yəlaa tə a təm ke ma kpaaləyi. Isə ka ləsəna-ye na í sii tá teeli təo na pəcə pá la antulinya. **8** Antulinya taa cəne tonjtuñaa taa nəyəlvə ta cəkəna Isə ləmayasəe anə. Pə taya pəlv, ye paa cəkənaa pa taa ká Tacaa teeli tu ke səm tesika təo. **9** Pə lapaya isii pa ŋmaav Isə Təm taa tə si:

Mpi yəlv ta tu nav na i ta nuu pə təm tə.

Mpi pə təo yəlv ta tu huu tə,

Isə tayana-wəyəi mpa pa səəla-i tə pa təo.

10 Tá təo ké Isə kula kʊŋmelətən təne na Feesuyu Naŋjtu kinj. Mmm Feesuyu Naŋjtu wiiliyi pə təna pə taa ké si ku naa. Paa nti tə pələ Isə təyə na tə ŋmelaatəkulukulu tə mayamaya. **11** Pə wəv yəlaa taa tə awe nyəŋ lelv taa təm? Ye pə taya yəlv ləmayasəle nte tə wə i taa tə nté tu nyəna i təm. Mpən tətəyə na Isə Feesuyu, ŋku ku nyəmna Isə nyəntu təna. **12** Pə taya antulinya inə i ləmayasəle ke pə tu-tu. Ama Feesuyu ŋku ku luna Isə kin təyə, si tə cəkəna pə təna mpi Isə ha-tu tə pə təm. **13** Pə taya yəlv ləmayasəe seyəsuyu nəəlelenj wei təyə tə yəyətəyəna pə təm. Ama nti Isə Feesuyu seyəsəyəi təyə. Pə təo ké mpa pa wena Isə Feesuyu tə tə kəesəyəi-wəyə Isə nyəm tampana.

14 Wei i feina Isə Feesuyu tə u pəsəyəi na í mu Feesuyu kvnə ku tampana. I yaa-təyə kumelətəm ké, na u tu pəsəyəi tə cəkənaa mayamaya. Mpi pə təo tə, wei i wena Feesuyu tə inı i paasi i cəkəyənana-tu. **15** Yəlv wei i wena Isə Feesuyu tə inı i cəkəyənana tə təna. Nəyəlv fei wei i pəsəyəi na í cəkəna Feesuyu ŋku ku təm tə. **16** Pa ŋmaa Isə Təm taa si:

Awe nyəmna Tacaa huwəe?

Awe pəsəyəna na í tasa-i təm?

Ama tá ilə, Kilisiti huwəe ke tá wena.

3

Iso təmle nyéma

¹ Ma taapala, tampana təə isəntə, ma ilə ma ta pəsi na má yəyətəna-məs isu pa yəyətənəna mpa pa wəna Iso Feesuyu tə. Ama ma yəyətəna-meyəs isu pa yəyətənəna mpa pa tənəyə antulinya inə i həwəe tə, isu piya kəsəkəsənaa ke Iso seeu taa. ² Pə we isu kafa ke ma suukaya-məs, pə taya pətə. I taa nyənta təyən tə pə təə, na haləna saňa i ta nyənta təyən. ³ Mpi tə, i tənəna antulinya inə i həwəe ke tənəyən kē. Isəsəemle na yoou pə wev mərýý mə heku tə, mpu inu pü hóləyí si antulinya həwəe ke i tənəyə? Pü hóləyí tətə si i laki kē isu yələa ke yem, pə taya Iso seelaa? ⁴ Pə taya pətə, lelu tənəyən si Pəəli təə kē ma wəe, na inə ilé si Apələəsi təə kē ma wəe tə, pə taya ma ta nyi isənaa kəlapvtu ke i laki mpu?

⁵ Aweye pa yaa Apələəsi? Na aweye Pəəli ye? Ta naale tə kē Iso təmle nyéma mpa pa lapa-məs na i te Iso na mə taa təyə. Paa tā taa wei i lapa na i yoosi nti Tacaa tu-i si i la təyə. ⁶ Mayale tuvə səlu na Apələəsi pələna lvm ke ku təə. Ama Iso lapəna na ku tee. ⁷ Pə təə kē tuvə səlu na lvm pəllu pa ta ke pətə. Ama Iso kəle təm tu, inu i lapəna na tuvə tee. ⁸ Tuvə səlu na ku təə lvm pəllu pa teitei kē. Iso ká kəesəna paa wei i təmle na i fel-i. ⁹ Pə taya pətə təə, tā təmle taa tə kē təma taapala kē, na Iso kē tə laki təmle, na mə kəna Iso təmle.

I wəe tətəyə isu kutuluŋu ḥku Iso ḥmaaki tə. ¹⁰ Iso yelina na pə saa-m, na ma tu paasaa kē na má sii kite isu ḥmalu kupaŋ siiķvən tə. Ama pənente lelu tənəyəna pə təə. Paa wei i la laakalı na i kəna isəna i tənəyə tə yoo. ¹¹ Pə taya pətə təə, Yesu Kilisiti

mayamaya kena kite, na pə fei ɪsu yulu nɔyəlu pəsəyi na í tasa kufate natələyɪ ɪsu. ¹² Lelaa wee na wulanaa na nyəyəlvuŋ kuhuluvuyu na liyitee pəe ke pa tənəyɪ pə təo. Ama lelaa ilə taasi na nyutu na kiisi ke pəle pa tənəyɪ. ¹³ Ama huule wule pu kuli paa wei i təmle təo na pá ná tə cakəle. Kuyaku kuhuvnau ɪku ku wule tə kəkə ké. Kəkə ká mayasəna paa wei i təmle sɪ ka naa mpi tə kənaa tə. ¹⁴ Ye wei i təna kite təo ké təmle nte kəkə kaa nyaya tə, i ká hiki i kufelvuyu. ¹⁵ Ama wei i nyənte i muwa, ilé i kufelvuyu lepa-i ké. Ama paa ya i mayamaya na pə mayana ɪsu kəkə mpee pəəŋ ke i lunaa.

¹⁶ I nyi teu sɪ i ké Isə təcayale, na Isə Feesuyu cakəna mə taa. ¹⁷ Ye pə cəpa wei na i wakəl Isə təcayale, Isə ká wakəl pəntu. Pə taya pəlv, Isə təcayale we ké tənaŋŋ na mə kiŋ ke i caki.

¹⁸ Mə taa nɔyəlu i taa puyusi i ti. Ye mə taa nɔyəlu huu sɪ antulinya inə i taa pəntu nté ləmayasəe tu i pəsi kumeləŋ, ulenə i weenə ləmayasəe ke tampana. ¹⁹ Pə taya pəlv, Isə ná nyənəyɪ antulinya inə i taa ləmayasəe ke kumelentu ké. Pa ɪmaawa Isə Təm taa kέ mpu sɪ: Ləmayasəe nyérma ləmayasəe ke Isə nyəkəna-weyə katəsɪ na i kpaa-wə. ²⁰ Pa tasa ɪmaav tətə sɪ: Tacaa nyérma sɪ ləmayasəe nyérma huuwəe ta ke pəlv. ²¹ Pə təo kέ yulu kaa yəələna yələa lelaa. Pə taya pəlv təo, mə tənna pə təna. ²² Paa Pəəlɪ, paa Apələəsɪ, paa Piyyə, paa antulinya, paa weesuyu, paa səm paa saŋa nyəm, paa cele nyəm, mə tənna pə təna. ²³ Ama Kilisiti tənna-mə, na Isə tənna Kilisiti ilé.

4

Kilisiti tillaa

1 Pə təo ɪlə, í nyənəyɪ-tvəyū Kilisiti təmle lataa mpa pa niŋ taa pə tu Isə tampana nna a ɻmela tə. **2** Ye pa tu pəlv lapu ke yəlv niŋ taa, tampana ke i ká təŋ na í lakəna-wi. **3** Ye ma kinj ɪlə, paa me yaa yəlaa ka cayana sì pa pəekəyɪ ma təm taa na pá na, pəle pə ta na má. Ma mayamaya maa pəekəyɪ ma kinj sì má ná sì ma tewa yaa ma ta te tə. **4** Tampana təo ɪsəntə, ma mayamaya ma kinj ma ta na taalı nəyəlv se. Paa na mpu təle tu hóləyɪ sì ma tewa təkpataa se. Ama Tacaa ká pəekəna na í ná sì ma tewa yaa ma ta te tə. **5** Pə təo ɪlə, í taa hulina nəyəlv təm tampana pəekvəyū na pə waatu ta tata. I yele na halı Tacaa kəə. Inı i ka kulina mpi pə ɻmela səkpetvəyū təe tə pə təo təyelele. Na i ká kuli yəlaa lotu taa huvwəe. Pəleye Isə ká sa paa wei ɪsu pə mwna í sami-i tə.

6 Ma taapala, ma kraya má na Apələəsi tá təm na má kəesəna mpu sì í cəkəna ituule nte pa tukaa sì: Nti pa ɻmaawa tə, taa səəsi tə təo. Pə təo ké mə taa nəyəlv í taa yəoləna ləlv na í footiyi ləlv. **7** Awe yelaa na n̄ hiki na n̄ kəli ləlaa? Pə təna mpi n wəna tə pə taya Isə hana-ŋ? Ye pa ha-ŋ kuhav ɪlə pepe təo ké n həŋ nyá tì ɪsu nyá lvpv təo ké n hikaa?

8 Pvwe, i temə hikuyu ke pə təna mpi í nyüləyɪ tə, í temə piluyu. I temə awulaa ke pəsuyu ké, na taa we tá konyəntvətu taa. Ye pü ké ɪsu í ké awulaa təsiyisiyi kələ pü lapa-m lelen. Pə taya pəlv təo, saa inı tá na-me tu kpenta kawulaya təyəv. **9** Pə caya ɪsu tillaa taya Isə pəsəna waali. Pə taya pəlv, tə we ké ɪsu yəlaa mpa pa siwa sì paa kv patəma taa tə. Tə ké mpa pa təna pa nyənəyɪ təcooo tə, paa ɪsətaa tillaa paa yəlaa. **10** Ta pəsa kumeləməŋ, na mu ké ləmayasəe nyémə ke Kilisiti kvlum inı i təo. Tá ké acamaa, na meyə

toñtunaa. Pa tuyvna-mé, ama yem ké pa nyənəyí tá. **11** Haləna saña wule təne, nyɔyəsí na lükötü kuyθəna-tv, na tə feina pəcekəle. Pa makı-tvuy na tə cəəkí yem, tə feina tapasopile. **12** Tá mayamaya tá kookalı ké tə laki na tə təkəna. Pa tuyki-tv, na taa seeki-wə. Pa tuyitvuy kuyŋəj, tá sumaya sì pá tv-tv. **13** Pá kuyí ta nyɔɔŋ, tui leetəyí-weyé pa isayatu. Haləna saña paa nyənəyítu sì tə ké pvlvpuyu antulinya iné i taa. Pa nyənəyitvuy isu hute yaa pəntu mayamaya.

14 Pə taya ma caa sì má tv-meyé fəeles təyə ma ñmaawa na má keesí-meyé mpv. Ama ma luŋu wəe ké sì má seyesí-mé isu ma piya nsi ma luŋu wəe tə. **15** Paa í ká hiki seyesəlaa ke iyisi naanuwa (10000) ké Kilisiti mpaav təm taa mə caa kəle kvlum. Mayale mə caa ke Kilisiti təŋvuy təm taa. Pə taya pvlv, má kənna-meyé Laapaali Kvpəŋ. **16** Pə təo ké ma heeliyi-mé sì í təŋ ma yaasi. **17** Na pə mayamaya pə nyøyu təo ké ma kusa Timotee sì í polo mə te. Iní i kəna ma pəyalu wei ma səəlaa tə. Tacaa təm taa i ké yulv wei paa lana naani təyə. I ká keesí-meyé yaasi wei ma təkaa na má təŋna Kilisiti təm taa na má húləyí paa leyé Yesu seelaa kpeka taa sì pá təŋ tə.

18 Mə taa ləlāa huuwa sì ma kaa kəə, ləna pá svu kalampaanı lapv. **19** Ye Tacaa tisaa maa kəə mə teyé nəənəə. Waatu inəyí maa ná sì kalampaanı nyémə mpə, nəyə taa tike ke pa laki, yaa pa waasəyí kvl. **20** Pə taya pvlv təo, Isə Kawulaya təm ta ke nəyə taa təm tike. Ama sì n̄ pəsi na n̄ laki ké. **21** I ləsi mpi i caa tə ilə. I caa sì má kənna kpátvuy, yaa ma kəə təpamm̄ na səəlvuy?

Yesu seelaa kpeka taa asilima

¹ Pa təŋna mə təm ke yəyətuyu ke teu kē sī mə kvlapvtu we asilima ke səsəm. Paa ma ta nyi ɪsənna mayamaya kiŋ pa kaa na asilima anı a taka. Pa yəyətaa sī mə taa nəyəlu ná kpaya i caa alv. ² Paa na mpv mu təŋna mə təyi sam pə tu fei. Pi nəyəsəna kē ɪsū kvlapvtu ntı tē wakəlī mə laŋa ke səsəm, na ī ləsi mə həkv ke wei ɪnī i lapa mpv tə. ³⁻⁴ Paa ma na-mə tə we təma na poolun tə, ma ləsaya we mə kiŋ ke tam kē. Ye ma, na Tacaa Yesu toma taa ma temə apalv ɪnī i təm kuyu kē ɪsū ye maa we mə kiŋ maa lapa tə. Waatu wei ī ká koti na ma ləsaya ká wee mə həkv tə, Tacaa toma ká wee tá təna tá həkv taa təna. ⁵ I kpaya apalv ɪnī na ī pətī Satanı niŋ taa na pə naasi-i na i ɪse, ɪlenā pə waasi-i kuyaŋku Tacaa Yesu Kilisiti ká kɔɔ tə.

⁶ Kukusvum pəciimaya kpaasəyəna somtu təna təfuu. ⁷ I ləsi mə həkv taa kē mpi pə lapa-męgə asayaa tə, ɪlenā ī pəsī kvpama təkpataa. Waatu ɪnī ī ká nəyəsəna somtu kufatū ntı tē taa kukusvum fei tə. Mpv pə mayamaya ke ī tu wee. Pə taya pvlv tə, tə nikā tá Teev acima təyən kē. Mpı tə pa temə tá Teev acima iwəyaya kuyu tə se, ɪkəyélé Kilisiti. ⁸ Ye mpv ɪlē tē təyə ta acima. Ye tə təki-yę, tē taa təyə-yę na potopoto wei i taa kukusvum kvpəm wee tə. Isayatu na asilima pə lite nté. Ama tē təyə tá acima na potopoto wei i taa kukusvum fei tə. Inu i kena potopoto kvpən na tampana nyəŋ.

⁹ Takəlaya ɪŋka maa ɪŋmaa-mə tə ka taa ma heelamə sī mə na yəlaa mpv pa laki asilima tə ī taa kpənti. ¹⁰ Pə taya yəlaa tənaya yem kē ma yəyətəyi. Mpı tə, antulinya taa cəne mə na asilima nyéma na nyullaa na ɪŋmulaa na tuŋ laalaa ī sitina. Ye ī təma sī ī cələy়i-wę, pə wee sī ī ká lü antulinya ɪnə i taa kele. ¹¹ Nti

təyəle sı ye yolu nyənəyi i təyi Isə seelə pəyele i laki asilima, na í ta yele nyılşyu na tuň laav na yəlaa tuvu na svlum nyəeu na ɳmuləm, í taa kətəna pəntu. Mə na yolu isu mpu í taa təyə təyən mayamaya.

12-13 Ye pə kaasa mpa pa ta ke Isə seelaa tə, pə taya maa lana pəle pa təm. Ama Isə ká huvnana pəle. Mə na mpa í kaa kpekəle tə pə taya pa təm ke í ka la? Pa ɳmaawa Isə Təm taa sı: Yulv í laki isayatı í ləsi-i mə həkv.

6

Təma təmnaa təyənəyv

1 Ye mə taa nəyəlv na i taapalv pa wəna təm, pə məna pá yaa təmaya nənəyə ke ma ta nyı isənaa kiŋ na Isə yəlaa wəe? **2** I tá nyı sı Isə yəlaa ká huvnana yəlaa tənaya təm ke cele? Ye mu huvnana yəlaa ke təm ke cele, ilə pepe təo ké í kaa pəsi na í huu wenti tə we pəciiu tə? **3** I tá nyı sı taa huvnana isətaa tillaa ke təm? Tə kaa kpisi isətaa tillaa ke təm huvnav, kacanfana antulinya taa cəne nyəntu na? **4** Təmnaa isu mpu pə takə mayana-mə, iləna í məli na í kpayati na í pukina mpa pa ta ke Yesu seelaa kpekəle pəlv tə? **5** Ma yəyətəyı mərýyı sı feele í kpa-mə. Isu í wəv mpu tə ləmayasəe tu nəyəlv i fei mə taa kele sı yəlaa i yoowa i təyənə-wə? **6** Pə nəyəsəna mə taa nəyəlv í wəna i təyəntəle na təm, pá yaa təmaya nənəesi ke ma ta nyı isənaa kiŋ na?

7 Isu í yaakvuyu təmaya nənəesi ke mpu tə pə hóləyí kpakpaa ké sı i kpisaa təkpataa. Pepe təo ké yolu í lapa-meyə nti u haakı mə təyi suulu? Paa pü nəyəsəna í yaa-i nənəyə? Pepe təo ké u yeki sı ye pa ɳmuləyı-mə pa ɳmuli? **8** Pəyele mə təyəna

isayatu lapu na ñmuləm ke mə taa mə tike. ⁹ Ani mə mayamaya í nyəma teu si isayalataa kaa na Isə Kawulaya. Itaa pugusi mə ti, asilima lataa, na tuŋ laalaa, na wasaŋkalənaa, na apalaa mpa pa svukəna təma tə, ¹⁰ na ñmulaa, na nyullaa, na svlonyɔələaa, na tuulaa, na ñmulaa kpitikpitinaa, pa tənaya mpu pa taa nɔyəlv kaa keesi Isə Kawulaya. ¹¹ Ani mə taa lelaa ka we mprúgy. Ama pa ləsa-meyə isayatu taa na í pəsi kypama. Na pə fayasa-mə na mə mpaa si í pəsi Isə nyəma. Tacaa Yesu Kilisiti ton taa, tá Isə Feesuŋu yelaa na í pəsi kypama ke Isə isentaa.

Mpi í lakəna mə tənəj tə í yele na pə hólí Isə teeli

¹² Mə taa lelaa təŋ si ye pa nəka mpi pa la. Tampana mpaaav wəe yaa, ilə pə taya pə təna pə taa kέ í ká waa. Ma pəsəyí má yəyətì si ma wəna mpaa si má la pə təna yaa. Ama ma kaa yele kέ si pvlvpu í pəsi-m pə yom. ¹³ Me í təŋ si hiluyu təo kέ pə ləsa kvtɔyəv na kvtɔyəv təo kέ pə tu hiluyu. Mm, pə we mpvu məe. Paa na mpvu Isə ká wakəlī pə təm naale tən. Pə ta la yvlv tənuyu ke asilima lapu təo, ama Tacaa təo kέ. Na tənuyu ñku ku təo kέ Tacaa wəe. ¹⁴ Na isu Isə feesuŋu Tacaa tə, i ká te na í feesi taya mpvu tətə na i toma taa.

¹⁵ Ani í nyəmá si mə tənəj kέ Kilisiti tənuyu hɔyələj kέ. Ma wev isəntə tə pə nəyəsəna má kpaya Kilisiti tənuyu təo pvlv na má kpətəna apalaa təna alv na? Pəle pə kaa la paa pəcə. ¹⁶ Yaa í tá nyi si yvlv í svvna apalaa təna alv, í na-i pa kpenta tənuyu kvlvmyŋ? Pa ñmaawa Isə Təm taa si: Pa naale pa pəsa tənuyu kvlvmyŋ kέ. ¹⁷ Ama wei na Tacaa pa kpentaa tə pa pəsa kvlv mə ke pa ləmayasəe taa kέ.

18 I taa kpətəna asilima. Isayatvnaa mpa pə kaasaa na yolv laki tə tu tokiyina i tənuyu. Ama yolv wei i ha i təyɪ asilima lapu taa tə i mayamaya i tənuyu ke i laki isayatu. **19** I ta nyi si mə tənəj wə isu Feesuγu Naŋjtu təcayale yee? Feesuγu Naŋjtu wei Isə ha-mə na i wə mə taa təyə ma təj. I tá ti mə ti se. **20** Isə yapa-meyə haləna i feli. Mpv tə, i lana mə tənəj ke mpi pə hóláyí Isə teeli tə.

7

Akpayale təo kwpəəsntu

1 Pənente tə paasəna təm nti i ka pəəsa-m mə takəlaya taa tə ilə. Pə kəla teu si yolv i taa kpaya alv yaa. **2** Ama asilima wena a təo səsəm ke katatəlaya tə a təo, pə nəyəsəna si paa apalv wei i wəena i alv, na paa alv wei i wəena i paalv kē mpv tətə. **3** Apalv i la i alv ke isəna pə nəyəsəna apalv ká la i alv tə, na alv náá la i paalv kē isəna pə nəyəsəna alv ká la i paalv tə. **4** Pə fei isu alv ká lana i təyɪ isəna i səəlaa tə. I paalv tənna-i, i niŋ na i nəəhεe. Na mpv tətəyə na apalv, pə fei si i ká lana i təyɪ isəna i səəlaa tə, i alv tənna-i, i niŋ na i nəəhεe. **5** I taa pə təma, ye pə taya isu mə təna i lapa nəyə kuluymaya na i tisi təma si: Té yele ḡpúyú wəe naale na tə paasəna Isə sələmuyu. Ama pəle pə waali, i məli na i kpənti nanj. Ye i ta kpənti nanj ke lənj ke mpv i ká kəə na i kpisi tənəj na i hoti Satani mayasəj taa.

6 Nti ma yəyəta isəntə tə pə taya kvcəaluyu təm, ama ayeeñee kē. **7** Tampana təo, ma nyulaa isu paa yolv wei i wəe isu ma wəu isəntə tə. Ama paa wei na i Isə hate kē. Pə haa ineyə pəneñe, na pə ha ineyə pəneñe.

8 Təm nti tə wəe si má heeli atamee na alaa leelaa təyəle si, ye pə təka pa itantu isu ma təkuyu ma nyəntu

tó pui kəlì-weyé sseev. ⁹ Ama ye í kaa pəsi tənəj təkuyv, ilé apalaa náá kpaya alaa, na leelaa náá saa apalaa. Pə kəla teu si apalv í kpaya alv, na alv náá saa, na mpi yulv ká caya na kɔtɔi kuyi-í tó.

¹⁰ Nti ma heeliyi mpa pa təma təmaya kpayaav təyəle si: Alv í təma saav pə fei si í kisi i paalv. Tacaa tui yəyətəna-ti. ¹¹ Na í kisa-í kəlɔ, í caya mpu, í taa saa kufalv. Ye i ká məli kufən í məli-í. Apalv ná feina mpaav si í təyəni i alv.

¹² Mpa pə kaasaa tó, ma heeliyi pəle si, ye apalv í kék Isə seelv na i alv kék ma ta nyi Isə, pəyele alv iní i luju wəe si í na-í pá caya, apalv í taa tó si i kisiyi-í. ¹³ Mpu tətəyə alv í kék Isə seelv na i paalv náá kék ma ta nyi Isə, pəyele apalv iní i luju wəe si í na-í pá caya, alv í taa tó si i kisiyi-í. Ma mayamaya ma yəyətəna təle, tə ta luna Tacaa kinj. ¹⁴ Isə tá kisi apalv wei i ta ke Isə seelv təyə i na i alv Isə seelv pa cayale tó, pəcó i ta kisi alv wei i ta ke Isə seelv təyə i na i paalv Isə seelv pa cayale tó. Ye pə taya mpu pə tó pa piya ká wəe isu ma ta nyi isənāa, pəyele si kék isə nyənsi kék. ¹⁵ Ama ye wei i ta ke Isə seelv tó ilé i caana fayaav, waatu iní pa taa wei i kék Isə seelv tó i wəna mpaav si í yele na pá faya. Pə taya puv tó, Isə yaa-meyé si í caya təma kinj na lelenj. ¹⁶ Alv Isə seelv nyá n nana-we si nyaa təna na n̄ ya nyá paalv nyuyv? Na apalv Isə seelv nyá n nana-we si nyaa təna na n̄ ya nyá alv nyuyv?

Isə í yaa-ŋ na n̄ we isəna caya mpu

¹⁷ Ama nti təyəle si Tacaa í ha-ŋ mpi náá təŋ pəle. Na ye Isə yaa-ŋ i mpaav taa na n̄ we isəna náá caya mpu. Səyəsuyv ɣku ma səyəsəyí Yesu seelaa kpeka təna si á təŋ təyəle. ¹⁸ Ye Isə yaa wei kék i mpaav taa na í təma pəluyv, pəntu í caya mpu, í taa huu si i mələyí

isuu i taa peli. Na Iso i yaa wei kē i mpaav taa na í tá peli, puntu í taa pækı si i pelayi. ¹⁹ Paa n pelaa, paa n ta peli, tæle tæ wæ yem kē. Ama Iso kuheelitu tækvgu nté səsəoontu. ²⁰ Paa wei í wæe isəna i ka wæe na pækó Iso yaakı-i i mpaav taa tæ. ²¹ Ye n ka kē yom kē na Iso yaa-ŋi i mpaav taa, taa nəyəsi si n pəsəy়i kasayampu. Ama ye pə kəma si n̄ lu nyá yomle taa, ilə taa kisi. ²² Pə taya pvlv tæ, ye Tacaa yaa yom ke i mpaav taa, puntu pəsa Tacaa kasayampu kē. Mpýgb pə wæe tætæ, ye Kilisiti í yaa kasayampu, puntu pəsa i yom kē. ²³ Iso yapa-meyę haləna í felı, ilə í taa pəsi mə təyı yələa yomaa. ²⁴ Ma taapalaa, paa wei í caya Iso səeu taa isuu isəna i ka wæe na pækó Iso yaa-i i mpaav taa tæ.

Atamee na leelaa pa təm

²⁵ Ye apalaa mpa pa ta kpayata alaa, na alaa mpa pa ta saata tæ. Tacaa ta heeli-m pa təm si pvlv. Ama Tacaa pæklee tæ ma nəyəsəna yvlv wei í yəyəta nti pā mə-ti təyə. Pə tæ kē ma heeliyi-meyę nti ma mayamaya ma huvuki tæ.

²⁶ Kayana wahalanaa panę pa tæ ilə, ma huvuki si pə kəla teu si yvlv í caya mpv. ²⁷ Ye n wəna alv, taa lv si n kisiyi-i, na n̄ tu feina taa pækı si n kpayata. ²⁸ Paa na mpv, ye n tu kpayata alv, na ye pækı saana, i ta la isayatv tætæ. Ama apalaa mpa pa kpakəyi alaa na alaa mpa pa saakı tæ, paa ifemle nte pa naakı Wahala kē. Wahala inəyı ma caa ma kəelı mə nyəən tæ.

²⁹ Ma taapalaa, nti ma yəyətəyı təyəle si wvle piwaya. Pə tæ tæ, pə kpayav sanja waali tæ, mpa pa wəna alaa tæ pā la isuu pa feina, ³⁰ na mpa pəle pa wiliyi tæ pā la isuu pa feina lajwakəllə. Mpa pa yakı tæ pə la-wæ isuu pə taya mpe pa tənna pa kuyapəm mpı.

31 Mpa pa təkəna antulinya ine tə pā la ısu mpa paa təkəna-i tə. Pə taya pəlv təo, weetv nti tə taa antulinya ine i wees tə i kaa tasa taanvuy se.

32 Mpi ma nyuləyi təyəle sı i lu nəyəssee təm taa təkpataa. Apalv wei i ta kpayə alv tə Tacaa təmle ke i səkəna nyuyv, na i lvki sı Tacaa luyu i ləpi-i. **33** Ama wei i kpayə alv tə ate cəne nyəm ke i səkəna nyuyv, na i lvki sı i alv luyu i ləpi-i. **34** Mpv inı pə tv-i həku kē. Mpv tətəyo na alv yaa pəelə wei i ta saa tə. Tacaa təmle ke pa səpəna nyuyv. Pə taya pəlv, pa caa kē sı Tacaa i tı pa tənəj na pa ləsasi. Ama alv wei i laalaan i saa tə ate cəne nyəm ke i səkəna nyuyv, na i pəekəyi sı i paalv luyu i ləpi-i.

35 Ma yəyətəyi mərūgv sı pə səna-mə, pə taya ısu katəka ke ma təyəl-mə. Ama ma caa kē sı mətusi-meyə mpi pə we teu tə pə taa na i kəpentəna Tacaa ke teu na i tə ısu pə mənəa tə.

36 Təv, pənente tə paasəna yulv wei i luyu feı sı i pəelə i saa tə pə təm ilə. Ye i kəma na i ná sı pə feı teu sı i yele i pəelə na i təe pə taa, i la ısu i luyu wees tə. I yele-i na i saa, i ta la ısayatu. **37** Ama ye inı i nəkəna na i temə i taa təkpataa sı i pəelə i caya mpv, na pə tā kē nəyəlv kisinana-i kükisu, inı i təkəna tənuyv na i kisina i luyu ke mpv, i pəelə inı i ta saa pə we teu. **38** Mpv tə, wei i yelaa na i pəelə saa i ta la taali. Ama wei i ta yele na i saa pələ pə kəla teu.

39 Alv paalv i wəna i weesuyu, i alv inı i feına mpaav sı i kvlı-i. Ama ye i paalv səpa, pə ha-i mpaav kē, i luyu i we wei, i saa. Ilə kulumtu kē, pi wees lsə seelv kē. **40** Paa na mpv ma huv sı ye i caya ısu i wees tə i kā kələ lelenj nuv. Ma nyəmā sı ma huvwee ane a luna Feesuyu Naŋŋtu kinj.

8

Nantv kvlalaatv təm

¹ Pənente tə paasəna nantu kvlalaatv təm ilə.

Tə nyəmá sı tá təna tə wəna pə nyəm məe. Na tə nyəmá tə nyəmá inı i yekina na yulv həŋ i ti. Ama səolvu ná laki na tə nyəo toŋ. ² Ye nəyəlv huu sı i nyəmá pvlvpv, i ta cekənta-wi ısu pə we təkpataa sı i cekəna-wi tə. ³ Wei ilə i səələyı Isə, Isə ná nyəmá pvnv təo ké.

⁴ Nti í ka pəəsaa təyəle sı, ye pa laawa, yulv ká təyə yaa i kaa təyə? Tə nyəmá teu sı tuŋ ná naa ısentəo ké yem ké. Ama Isə tike koŋ wənna. ⁵ Isətaa nyəm payale na atə nyəm payale ke yəlaa yaa pa ısonaa. Paa yaa mpv sı ısonaa ña mpv pa nyənəyi sı pa ti-wə tə pa we payale. ⁶ Ama tá kiŋ ilə, Isə we kvlum təkoŋ ké. Inəyəle Tacaa wei i lapa pə təna tə, na i təo ké tə wəna weesinj. Na Tacaa kəle kvlum, inəyəle Yesu Kilisiti wei i yelaa na pə təna pə wees, na wei i təo tə wəna weesinj tə.

⁷ Ama yəlaa təna ta nyı mpv. Lelaa wees na pə təena-węye tuŋ təm taa, na ye haləna saŋa pa təŋna nantu kvlalaatv təyəv, pə we ısu tuŋ ke pa təŋəyi. Pa nyəm we tətantəlaa, ılenə pá mələyi nau sı kvtəyəv ñkv ku Wakələyi-węye. ⁸ Pə taya kvtəyəv yekina na tə kpətəna Isə kiŋ. Paa tə ta təyə pə taya pə pasəyi-tvəy pvlv, paa tə təyaa pə taya pə səəsəyi-tvəy pvlv.

⁹ Paa na mpv me mpv mpaa vwees faa sı i laki mpi i lá tə, i la laakalı, pə taa kən na i hu Isə səev taa acamaa.

¹⁰ Ye nəyəlvu yem nawa nyá wei sı n nyəmá tə na n caya tvəy təe na n təŋna təyəv, icam inı i laakalı kaa polo ısu i təyə nantu kvlalaatv nti? ¹¹ Waatv inı nyá nyəm mpi pə lapa na nyá təyəntəle icam wei i təo

Kilisiti səpa tə í la yem kəle. **12** Ye í pəntəyəna mə təyəntələnaa na í kpəsəyi pa laakalənaa mpa pa wə tətantələaa ké mpv tə, Kilisiti ke í pəntəyəna. **13** Pə təo ké ye ma təki mpi na pü hu ma təyəntəle, ma kaa təyə. Pa a pəcə mayamaya ma kaa tu təyə nantv. Pə taa kəo na má hu ma təyəntəle.

9

Tillu təma təm

1 Ma feina mpaav sì ye ma laki mpi ma la? Ma ta ke tillu? Ma ta na Tacaa Yesu? Pə taya mə kəna ma lapa Tacaa təmle na pə lu mpi tə? **2** Ye ləlaa u nyənəyim tillu pə kpənna-mə? Mpi tə, isu mə na Tacaa í kpəntvən tə pə hóləyí təkelekele ké sì ma ké tillu.

3 Mpýgý ma cəəki mpa pa kotiyina-m paa timpi na pá təŋ sì ma ta ke pvlv tə. **4** Ye pa fələyim kuyəvən na kuyənyəom ke ma təmle təo ma yuwa? **5** Ye ma təŋsa alv Isə seelv nəyəlvən ma waali na té cəəki isu tillaa ləlaa na Tacaa newaa na Piyeə pa lakuŋu tə ma yuwa? **6** Yaa ma na Paanapasi tá tike ke pə wəe sì té lana tá nij na té təyəna tá nəyə? **7** Yóólú wei i puki yoou na í təəki i ti? Na awe səəki leseŋ tvuŋ na í kaa təyə ku pee? Na awe tiikiyi kaləkv na í kaa nyaasi naaləm?

8 Nti ma təŋ tə, yəlaa yəyətəyəna-təyí kuyəyətəv, kusəsətu taa pə fei mpv? **9** Moisi kusəsətu taa pa ñmaawa si: N kaa həkə naav wei n makəna nyá məla tə i nəyə. Naaj təo tike ke Isə səyəməyəna? **10** Pə taya tá mayamaya tá nyuŋu təo ké i yəyəta mpv? Tá mayamaya tá nyuŋu təo təkpem ké pa ñmaawa si: Wei í haləyí í haləna təelvən, na wei í kvj í kvnə təelvən, sì i ká hiki i paa nyəm. **11** Ye tə tuuwa Isə nyəm ke mə

hekv na kayana té hiki mpi pu waasi tá tənəy təyə mə kin tə yəwa? ¹² Lelaa ta kisi mpaav ke hikuyu si pá hikiyi-wi, kacanfana tá na?

Paa na mpu tá tá nyənna təna. Ama tə təyə pə təna pə kuyŋəj si tə taa kəo tə wakəli Kilisiti təo Laapaali kypaŋ təmle. ¹³ Ani i nyəmá teu si mpa pa laki təma ke Isə təseelə taa tə Isə təseelə caləsəyəna-wə. Na mpa pa laki kətası ke kətaya təlate təo tə pa hikiyi pa paa nyəm ke kətası nsı si taa ké. ¹⁴ Mpúyú pə wəe. Mpa pa kpaaləyi Laapaali Kypaŋ tə Tacaa ha-wəyə nəyə si pá təyəna kətası nsəyi.

¹⁵ Ama má, ma ta la təne inı tə taa natəli, na ma ñmaav isəntə tə, pə taya si ma pəəsəyı si má hiki se. Sana səm na mpu inı pə lapu. Nəyəlu kaa wakəli mpi ma yəələyəna mpu tə. ¹⁶ Pə taya ma ti sam təo kē ma kpaaləyi Laapaali Kypaŋ se. Ama caalvən na caalvən ké. Na ye pə cəpa-m na má tá kpaali Laapaali Kypaŋ, mayale. ¹⁷ Ye ma mayamaya maa təna ma ti si má la təmle təne, má nəkaa ma haakı nəyə kē na má taŋa kufelvən. Isu pa tu-m-teyə kufelvən tə, pə wəe si má la-teyə na má lu təsoo. ¹⁸ Ma kufelvən nté ñku Ȭle? Nkuyvə si má hvləsi laŋle na Laapaali Kypaŋ kpaalvən. Má kpaaləyi faalaa, má taa haa nəyə na má taŋaa isu Laapaali Kypaŋ kpaallu laki tə.

¹⁹ Ma ti ma təyı, ma ta ke yom. Paa na mpu ma lapa ma təyı yəlaa təna yom si má hiki yəlaa payale ke səsəm ke isəna pə wəe tə. ²⁰ Yuta nyáma taa, ma laki kē isu Yuta tu, Ȭlenə má hiki-wə. Paa na maa təyəyi Moisi kusəsütu tə, ye ma we mpa pa təyəyi Moisi kusəsütu tə pa hekv, ma laki kē isu ma təyəyi-ti Ȭlenə má hiki-wə. ²¹ Na mpu tətəyə ye ma we mpa pa ta nyı Moisi kusəsütu təm tə pa hekv, ma we kē

isui pa weu tə, maa paasəyəna kvsəsutv, ilena má hiki-wə. Pə taya isui ma təŋ si ma lə Isə kvsəsutv se, Kilisiti kvsəsutv təna ma təŋəyi kέ. ²² Mpa pa we icantu ke Isə seeu taa tə, ma lapa pa heku kέ isui icam na pécó má hiki acamaa mpe. Mpúyó ma laki paa mpa pa heku, ilena paa pə kəlì we má ya pa taa lelaa. ²³ Ma laki pə tənaya mpúyó Laapaalı Kvpəŋ təo kέ, ilena ma mayamaya maa waa pə taa.

²⁴ Ntəŋ i nyəmá si pa təɔkuyu asewa tete tə payale seena, ama kvlum təkonj təkəna. Me tətə i kaası mə təyí mpu na sewa, na i laalı na i təyə nəyə. ²⁵ Lutaa na selaa pa təna pa lakuyu mpu tə, pa weña pa kvkvkiimnaa kέ na isəle kvsəsəmle. Pa laki mpúyó si pá hiki sam ntenuyu ḥku ku taŋəyi tə. Ama tá ilę, tá laki kέ si tə hiki sam ntenuyu ḥku ku we tam təo tə. ²⁶ Pə təo kέ má təŋna sewa na má yaya isəle ke timpi inı tə. Ma we kέ isui ḥkuma matu wei u hayaləyi yem tə. ²⁷ Ama ma wusəyi ma tənuyu kέ na má təkəyi ma təyí teu si pə taa kəo na ma wei ma lapa lelaa ke waasu tə má kpisi na pá lə-m.

10

Tuŋ təm laakali lapənav

¹ Ma taapalaa ma luyu wee si i təosı mpi pə mayana tá caanaa caanaa mpa na Moisi pa təma tə pa təm. Pa təna təpai isəŋmuntuyu kentina pa təo, na pa təna təpai pa tesəna səsəncaasi teŋku. ² Na isəŋmuntuyu ḥku ku təe kέ teŋku taa kέ pə sə pa təna təpai kέ Isə ləm ke pa myu Moisi na pá təŋəyi-i tə pə təo. ³ Pa təna təpai pa təyəna piti təyənaaya kvlumaya ḥke. ⁴ Na pa təna təpai pa nyəona piti konyənyəəm kvluməm mpi pə luna piu taa tə. Na piu ḥku ku hóláyí kέ si pá

na Kilisiti pa təŋna. ⁵ Paa na mpu tə Isə laŋle ta həena pa taa payale, mpu pə yelina na pá sɪ wulaya tetu taa.

⁶ Pəne inı pə lapaya sɪ pə hólí-tvən ləŋ na pə taa kəo na té nyulı isayakvnyuləŋ isu mpe inı paa nyuluvu tə. ⁷ Na pə taa kəo na í keesi na í sun tuŋ laav taa isu pa taa lelaa ka lapu tə. Isə təm taa pa ŋmaawa mpu sɪ: Yəlaa cayaa na pá təyə na pá nyəə, iləna pá nyəki na pá kvlı sɪ pa paaki. ⁸ Na té taa la wasaŋkalətu isu pa taa lelaa ka paasənav-ti na kvyaku kvlumvən tike yulvnyəəŋ iyisi hiu na tooso (23000) lu na pá sɪ tə. ⁹ Tə taa mayası Tacaa sɪ tə naa i waalı. Mpóyv pa taa lelaa ka lapa na pá səna tvmaa. ¹⁰ Tə taa miiti, mpi tə, pa taa lelaa ka miitaya mpóyv na wakəllu kv-wə tə.

¹¹ Pə təna mpi pə mayana-wə tə pə hóləyí lelaa kə ləŋ ké. Pa ŋmaa-təyı sɪ pa kpaaləyı-tv yoo. Pə taya pvlv, waatu wei i taa tə we isəntə tə tənaya waatu ké. ¹² Pə təo ilə ye wei i huu sɪ i səŋaa pvn̄tu í la laakaali, í taa kəo na í hoti. ¹³ Mayasvən nakvli kv ta mayana-me na pə kəli isu mayasvən makvuyvna yulv tə. Isə təma sɪ i laki mpi tə u yeki-wi. Pə təo ké i kaa yele na mayasvən mayana-me na pə kəli-me. Ama mayasəŋ inı í kəma i ká hólí-meŋe isəna í ká la na í tvlı na í pəst-i tə.

¹⁴ Pə təo ilə ma taapalaas kvpama me, í la laakalı na tuŋ təm. ¹⁵ Ma yəyətəyəna-me isu yəlaa layatvnaa, ilə nti ma yəyətəyı tə i huu mə mayamaya na í ná. ¹⁶ I nyənnə tə təkvən kəpə na í suna Isə kvpantu na tə səe-i i na təmle ke pə təo tə na í ná. Tə nyəəkvən tə, pi kpəntəyı-tvən mpóyv Kilisiti caləm təo? Na potopoto wei tə faki tə, tə təkvən tə, pi kpəntəyı-tvən mpóyv Kilisiti tənvən təo? ¹⁷ Isu potopoto wev kvlum na taa wə kviŋ na tə taləyı-i tə tə kpəntə kvlum ké. Mpi tə potopoto kvlum ke tə təki tə se.

18 I nyənna Isəyəlī yəlaa na í na. Mpə pa təki mpi pa lapa kətaya tə pá na Isə wei i tike i tə kətaya təlate tə pa kpəntaa ké. **19** Ilə isənaya pə wəe ilə? Tuγu kvlalaam kəna pvlv? Yaa tuγu mayamaya kəna pvlv? Pvlv fei paa pəcə. **20** Ama pa laakvən tə aləyaa təo ké pa laaki, pə taya Isə. Na ma kisaa sì mə na aləyaa í taa wəe təma təm taa ilə. **21** I kaa pəsi na í nyəə Tacaa kəpv na í tasa aləyaa nyəŋ ke nyəən. Na í kaa pəsi na í caya Tacaa nyənaya təe na í tasa aləyaa nyəŋka təe ké caya tətə. **22** Yaa tə caa tə svsi Tacaa ke isəsəemle taa? Tá kələna-i toma yaa isəna?

Isə teeli tuγu ke paa mpi pə taa

23 Mə taa ləlaa təŋ sì mpaaav wəe sì té nəka mpi tə lá. Tampana, mpaaav wəe yaa. Ama pə təna pə fəina kawaaya ké. Mpaaav wəe sì té nəka mpi tə la. Ama pə taya pə təna pə lapa səəsəyəna pvlvryv Isə səeu taa. **24** Nəyəlv i taa pəekı i mayamaya i nyvən nyəntu tike. Ama paa wei i pəekəy i təyəntəlenaa nyəntu tətə.

25 Nantu təna ntı pa pəetəy i kuyaku taa tə i təyə, i taa kpeye mpi mə taa i wəna sika tə. **26** Pə taya pvlv, pa ñmaawa Isə Təm taa sì: Tacaa tənna tetv na pə təna mpi pə wə tə taa tə.

27 Ye ma ta nyi Isə yaa-ŋ təyəv na nyá luγu wəe sì n puki, n̄ polaa, təyə pə təna mpi i ká saa-ŋ tə, taa kpeye mpi nyá laakali taa n wəna sika tə. **28** Ama ye nəyəlv heela-ŋ sì təne inı pa laawaya, ilə taa təyə, ke wei i cəpa-ŋ m̄púγv səkpalvγu tə ilé i təo, na nyá laakali ta caya i təcayale tə pə təo. **29** Pə taya nyá laakali ke ma yəyətəy i cəne. Ama wei inı i heela-ŋ tə i nyəŋ təo ké.

Ilé pepe nyuyu tao kéké lelu laakali tóm kápeli ma niñ ke mpu? ³⁰ Ye ma seekí Iso kéké í na témle na pécó má tóki, pepe tao kéké paa tuv-m timpi ma tókéna seetu tao?

³¹ Pə weee si paa í tóki, paa í nyøekí, paa í lakí mpi, í la na Iso hiki teeli ke pə tēna pə taa. ³² Itaa hu nøyelv, paa Yuta nyéma, paa mpa pa ta ke Yuta nyéma tao, paa Yesu seelaa. ³³ I la isu ma lakuyu tao. Ma luki kéké si pə tēna mpi ma lakí tao pə la yølaa tēnaya lelenj. Pə taya ma mayamaya ma nyuyu nyøantu ke ma pëekéyi. Ama yølaa tēna nyøantu kéké si pə ya pa nyøenj.

11

¹ I këesøyøna-m isu má këesøna Kilisiti tao.

Alv ka te saalaya ke Iso tøseelé

² I tøesa ma tóm ke pə tēna pə taa na í tóka kulaþutunaa ke teitei isu ma këesuyu-mé tao ma sama-me. ³ Ama ma caa kéké si í nyi si Kilisiti kele paa apalu wei i sëso, na apalu nté alv sëso, na Iso kele Kilisiti ilé i sëso. ⁴ Ye apalu í sølémayi yaa i kpaalayi Iso kuheelitu ke Iso tøseelé na í tá kuli i nyuyu tao, Kilisiti ke i kpeenaa. ⁵ Na ye alv í sølémayi yaa i kpaalayi Iso kuheelitu na í tá te saalaya, i paalu kéké i kpeenaa, na pə pësa isu pa loola-i kéké. ⁶ Na ye alv kaa te saalaya ilé pá kó i nyøesi. Ama ye pə we-i fæele si pá kó-i yaa pá looli-i, ilé í te saalaya. ⁷ Apalu kaa pa i nyuyu tao kéké pulu, mpi tao, i kéké Iso leesuyu na i kinj ke Iso teu naaki. Ama alv kinj ke apalu teu ná naaki. ⁸ Pə taya alv ke pa cosaa na pá ñmana apalu. Ama apalu ke pa cosaa na pá ñmana alv. ⁹ Na pə taya alv tao kéké pa ñma apalu. Ama apalu tao kéké pa ñma alv. ¹⁰ Pə tao kéké isøtaa tillaa tao, alv káká weena i nyuyu tao kéké mpi pə hóléyi si i ta ti i ti, ama apalu tēnna-i tao. ¹¹ Paa na mpu tao, Tacaa

təm taa alv fei i tı təo tike, na apalv ke ilé i tı təo tike, pa təna pa tı pa təmaya. ¹² Pə taya puv təo, apalv ke pa cosaa na pá ñmana alv, na mpv tətəyə alv na lula apalv, na pə tənaya mpv Isə kiŋ ke pə lunaas.

¹³ Mə mayamaya í mayası-təyi mə taa na í ná, si waatu wei alv puki Isə seeu na í sələməyi tə, i caya nyuyu kprete na? ¹⁴ Antulinya taa cəne mayamaya se, ye apalv yeləyəna nyəəsi kvtayalası, feele səsəcole ké. ¹⁵ Ama ye alv nyəəsi tayaləna mpv, isante səsəcole nté. Tampana yaa pə ha paa alv wei ké nyəəsi kvtayalası ké si si takəyi-i isu tekente. ¹⁶ Ama ye nəyəlvu tasəyi təne inəyi kpreesənav puntu í nyi si, paa ta, paa Isə seelaa kpeka, tə feina lakası nasəli tətəyə tá Isə seeu wule na pə tá kena səne.

Ta Caa səm təəsuyu

(Matiyee 26:26-29; Maləki 14:22-25; Luku 22:15-20)

¹⁷ Təv, nti ma nawa na ma caa ma yəyəti-ti tə, pə ta munə má sa-meyə paa pəcə se. Pə taya puv, mə kotuŋ wei i kotiyi tə, ye pə taya isayatu, u səcəsəyi-meyə kvpantu natəli. ¹⁸ Kancaalaya nyəntu ilé, pa heela-m ké si i kotiyi tə, mə kotuyu faya kpeka kpeka ké, na u caa təma. Ilé ma tisa-təyi isu ma ta tisi. ¹⁹ Ye fayasuyu í we mə həku taa kələ, kú wəe na pácó pá nyi mə taa mpa pa kέ kvpama na tampana tə. ²⁰ I kotuyu tə, pə taya Tacaa təyənaya ke i təki. ²¹ Pə we məpuyó kvpam məe, í cakuyu nyanaya təe təkpem tə paa wei i huliçina i mayamaya i təyənaya kέ. Nyəyəsi ná təñna lelaa ke kuyu na svlum náá kuyi lelaa. ²² I ká təki na í nyəəki mə teesı nsi si taa təyə i feina yaa we? Yaa Isə seelaa kpekəle ke í nyənəyi yem? Na mpa pəle pa

fēna pūlv təyəle í caa fēele tūvū nā? Yaa í caa má heeli-mé suwe? Pə nəyəsəna ma sa-mé? Paa pəcə ma kaa sa-mé se.

23 Pə taya pūlv təo, təmnāa mpa Tacaa tasa-m na má caa ma heeli-mé təyəle sī, ahoo nna a taa pa yelaa na pá kpa Tacaa Yesu inī təyə i kpaya potopoto. **24** I sée Isō kē í na təmle na í te ilena í faya-i na í tə sī: Ine i kēna ma tənuyu ḥku pə ha mə təo tə, mprúyú í ká laki na í təəsəyí ma təo. **25** Pa təma təyən ke mpu ilena í kpaya kəpū na í tə sī: Kəpū inē i kēna Isō nəyə pəseluyu kufam yoo, na ma caləm huləna pə tampana. Paa waatu wei kē í nyəəki i nyəəki mpu na í təəsəyəna ma təo yoo. **26** Kupam ye í wəe na í təki potopoto inē na í nyəəki kəpū ineyə mpu, í heeliyi Tacaa səm təm, haləna ilé i kəo í məlī.

27 Pə təo kē ye nəyəlu wəe na í təki Tacaa potopoto na í nyəəki i kəpū pəyele i ta nəyəsəna sī í təyə na í nyəə pūntu í nyi sī Tacaa tənuyu na i caləm pə təm wə i nyuyu taa kē. **28** Pə wəe sī paa wei í pəəsī i təyī i mayamaya na í nā na pəcō í təyə potopoto inē na í nyəə kəpū inē. **29** Pə taya pūlv təo, ye wei i təki potopoto na í nyəəki kəpū ke yem təo na í tā cəkəna sī pə kē Tacaa tənuyu, i kəjna i mayamaya i nyuyu taa kē təm ke i təyən na í nyəən mpu pə taa kē. **30** Isəntō inī i mayamaya i lapu təo kē mə taa payale kē kvtəntvnaa na acamaa na yəlaa kwpinj səpa. **31** Ye ta mayamaya tə pəəsəyəna tā təyī təmnaa na pəcō ilē, tə kpees tā təyī təm nti Isō ká huvnā-tv tə tə taa kē. **32** Ama Tacaa ilē i huvkəna-tvuyu na í hən̄j tā ḥkpən̄j ke sī pə taa kəo na pə kaa tā na antulinya ke kpatətē kvlumtəle.

33 Pə təo ilē ma taapala waatu wei í kotiyi sī í təki Tacaa təyənaya tə i tanj təma. **34** Ye nyəyəsī í pi wei pūntu í təyə i təyaya, na pə taa kəo na mə kotuŋ təo

Isə kəə i nana-meyə natələyi lapv. Nti nti pə kaasaa tə má kəma na má kəə ilə ma teesı təleğə tayənuyu.

12

Mpi mpi pə lapv saakı yəlaa tə

1 Pənente tə paasəna mpi mpi Isə Feesuyu Nañjtu yeki na pə saa yəlaa tə pə təm ilə.

Ma taapalaa ma caa kέ sı mpi mpi pə saakuyu yəlaa tə i nyı tampana nna a təo pə saa mpv tə. **2** I nyəmá teu sı i ka kev ma ta nyı isənnaa tə tuŋ wei u yəyətəyi natəli tə i təm taa kέ pə hana mə isə na cuyuluyu fei. **3** Pə təo mayamaya ke ma caa sı i nyı na i te mə taa sı yulv nəyəlv i fei wei Isə Feesuyu tiikiyi na pəntv luna pə waalı na i tə si Yesu kέ mpusi tə. Na ye Feesuyu Nañjtu u tiikiyi wei pəntv kaa pəsi na i tələyi na i yeki sı Yesu kele Tacaa.

4 Mpi mpi pə saakı yəlaa ke Isə mpaav taa tə pə we ńka ńka kέ. Ama Isə Feesuyu kvlumuyu ńku ku yekina na pə saakı yəlaa. **5** Təma lapv we fakası fakası. Ama Tacaa kvlum inı i təma ke pa laki.

6 Kvlapəm we ńka ńka, ilə Isə kvlum inı i tuyvna pa tənaya kvlapəmnaa mpe pa təna. **7** Isə Feesuyu hóléyi paa wei i kiŋ kέ sı ku wee na ku yeki na pəntv lapv saa pəntv iləna pa təna pá hiki kvpantv ke pə taa. **8** Isə Feesuyu haa nəyəlv iləye ləmayasəe təm yəyətaya. Na Feesuyu kvlumuyu ńku ku ha nəyəlv ilə tətə sı i yəyətəyəna nyəm. **9** Isə Feesuyu kvlumuyu kvnə ku yekina na nəyəlv náá tisiyi Isə təo kέ yuŋ ke teu. Na kú haa nəyəlv iləye kvtəntvnaa waasuyu pəsuyu. **10** Isə Feesuyu yeki na nəyəlv náá laki pitı təma, na ku tuyv nəyəlv ilə sı i kpaaləyi Isə kvhelitu, na ku yeki na nəyəlv náá nyəŋ na i fayasəyi aləyaa nyəntv na Isə

Feesuyu nyəntu. Ku yeki na nəyəlv ilé í yəyətəyəna təmnaa mpa nəyəlv u nukı tə, na ku yeki na nəyəlv náá cəkəyəna-tı na í teləsəyi. **11** Isə Feesuyu kvlvmtuyu kvnə ku taa ku tike ku lakəna pə tənaya mpv. Ku yeki na paa mpi mpi pə lapu saa paa wei ké ηka ηka isü ku nəkaa təyə.

Tənuyu pilimile kvlvmtəle

12 Tampana təo Kilisiti wee ké isü yulv tənuyu pilimile wev na kú wəna nəəhəee na niŋ na ηkraŋŋ na isə na pə tənaya mpv tə. Tənuyu wev tə paa ku təo ku wəna mprýgv waanı waanı tə pə təna pə kpənta kvlvm ké sì tənuyu. **13** Mpv tətəyə na ta təna, paa tə ké Yuta nyéma yaa tə ta ke Yuta nyéma, paa tə ké yomaa yaa kasayampiya, Isə Feesuyu kvlvmtuyu ηkvuyu pa səna-tuyu Isə lvm sì té kpənti isü yulv tənuyu pilimile wev tə, na Isə Feesuyu kvlvmtuyu ηku ku lvm kē tə nyəəki teu ke tá təna.

14 Yulv təntuyu pilimile wev tə pə taya nəəhəee tike yaa niŋ yaa ηkraŋŋ yaa isə tike wənna. Ama pə tənaya mpv pə wənna ku təo. **15** Nəəhəle ka pəsi na té tə si: Ma ta ke niŋ tə, ma ta ke tənuyu? Paa tu yəyəta mpv pi ləsi-teye tənuyu təə? **16** Nkraŋŋuyu ká pəsi na kú tə si: Ma ta ke isəle tə ma ta ke tənuyu? Paa ku tu yəyəta mpv pi ləsi-kvuyu tənuyu təə? **17** Na pə wev mpv tə, ye isəle tike təkoŋ wənna yulv tənuyu təna təə, pepeye yulv ká nūna təm? Na ye ηkraŋŋuyu tike wənna, pepeye yulv ká nūna səŋ? **18** Tampana təo Isə nəka isəna tə mprýgv i lapa, i tu yulv tənuyu təo ké paa mpiyi waanı waanı. **19** Ye kvlvmtəm ka wənna yulv tənuyu təna ilé pə taa ké yulvtənuyu nté. **20** Ama yulvtənuyu na wev tə ku wəna nəəhəee na niŋ na ηkraŋŋ na isə na pə tənaya mprýgv.

21 Pə təo ké isə ná kaa pəsɪ na á tə niŋ sɪ ye ilé i fəi pə lá isəna? Na nyʊŋu ná kaa pəsɪ na ku tə nəəhəe sɪ ye ale a fei pə lá isəna? **22** Pə fei m̄púyú paa pəcə, mpi mpi pə ké taaləm nyəm ke yulv tənuyu taa tə mpəyəle weesuyu. **23** Mpi tə nyənəyí m̄púyú taaləm tə mpəyí tə məla na tə seena na pə kəl ləmpənaa. Na pə kaasa ləmpi, pəle pə yaav wə feelə, pəleye pa kələyí ɻmesuyu təkulakula, **24** na pə kəl tā tənuyu təo ləmpənaa mpi piu mənnaa sɪ tə la mpu tə. Isə lapa yulv tənuyu ke m̄púyú sɪ ləmpi i takəyí ləmpi waalı. **25** Pə təo ké fayasuyu fei yulv tənuyu təo. Ama pə təna mpi pə wə tənuyu təo tə piu nəyəsəyí təma təo kē tam kē. **26** Ye yulv tənuyu təo ləmpi saləməyí, pə təna pə saləməyəna, na ye pa sama yulv tənuyu təo ləmpi, pə təna pə samtu kē.

27 Mə təna i kē Kilisiti tənuyu kē, na paa mə taa wei i kē Kilisiti tənuyu kvnə ku təo pvlvpv kē. **28** Pə təo kē Isə kpa tillaa ke Yesu səelaa kpekəle taa kē kancaalaya, pə waalı kē Isə kuyɔyətvtu teləsəlaa, pəle pa waalı kē səyəsəlaa, pə waalı kē i kpa piti təma lataa, na kvtəntvnaa waasəlaa, na lelaa tentaa, na nyʊŋu nyéma, na mpa təmnnaa mpa nəyəlv u nūki tə pa yəyətvyu saawa tə. **29** Pa təna pa ta ke tillaa se, pəyele pa təna pa ta ke Isə kuyɔyətvtu teləsəlaa yaa səyəsəlaa. Pa təna paa pəsəyí piti təma lapv. **30** Pə taya pa təna pa waasəyəna kvtəntvnaa, pəyele pə taya pa təna pa yəyətəyəna na təmnnaa mpa nəyəlv u nūki tə, yaa təmnnaa mpe pa teləsuyu. **31** Ye i nyuləyí sɪ pvlv lapv i saa-mε, i nyulı mpi pə kəla nyʊŋu tə.

Maa húlí-meyə pənənəteyə mpaav ɻku ku kəla i təna tə.

13

Təma səəlvən təm

¹ Paa ma yəyətəyɪ yələa nəəma na isətaa tillaa nəəma tətə, ye maa səələyɪ yələa ma yəyətəya təna wə yem ké isə suule wiikuşu tə yaa kaŋkonte wiikuşu tə. ² Paa pə wəe si Isə kuheelitu kpaalvən saana-m, yaa paa maa nyi pə təna na má cəkəna kүñmesəm təna, yaa paa maa tisa Isə təo ké ma yuŋ ke teu na má yəyətəyəna pəəŋ si í kpesi na í layasi, na í kpesəyɪ na í layasəyɪ, na maa səələyɪ yələa, ma wə yem ké. ³ Paa ma apititu tənaya maa kpaya na má tala kүnyəntvənaa, yaa paa ma tənuyu mayamaya ke ma lapa awusa si ye pa wəki kəkə pa wə, ye maa səələyɪ yələa pə tənaya mpu yem ké.

⁴ Səəlvən í wəe isayakvənyulvən fei, ti həm fei, isəcau fei. ⁵ Ye səəlvən í wəe feele fei nyəntu natəli tu kəŋ, ye səəlvən í wəe yulv u pəækəyɪ i nyuyu nyəntu tike. Səəlvən í wəe pááná muvən fei, səəlvən í wəe té ku tisiyi si maa ná maa ná pə wəe. ⁶ Səəlvən í wəe ku caa ku nü kawalaşa taŋ. Ama tampana taŋ ke ku caaki. ⁷ Ye səəlvən wəe cütvən fei paa mpi pə taa. Ye səəlvən wə paa mpi pə taa naani na təelvən na suulu pə wəe ké.

⁸ Səəlvən təm ka wəena tam təo, Isə kuheelitu kpaalvən ká si tənaya. Wei pə saawa na í yəyətəyəna təmnəa mpa nəyəlv u nuki tə pu te na pə té. Nyəm ká te na pə saalı yem. ⁹ Pə taya pulv təo, mpi mpi tə nyəmá tə titite ké, na Isə kuheelitu nti tə kpaaləyɪ tə təle tə səkəyɪ ké. ¹⁰ Ama pə kəma na mpi pə tewa təkpataa tə pə kəo, mpi mpi pə səkəa tə pə saaləyɪ yem ké.

¹¹ Maa ké pəyəyəna tə ma yəyətəya na ma huvəe na ma kumayasəm pəcənyəm ké. Ama ma isə kəma na

á nyaalı tó ma ló pəcenyəm təna. ¹² Kayana tə naa ké ısu pa naakuyu pulv ıleemuyu təcantəlaa ke tiŋ taa tó. Ama tu te na té ná təkelekele. Kayana mpi mpi ma nyəmá tó titite ké. Ama maa te na má nyi pə təna təpaipai ısu Isə nyəma-m tó.

¹³ Pənente pə yelinga yaasinaa panə pa tooso ilə, naani na təeluyu na səəluyu. Ama səəluyu nté pa tooso taa acəpa.

14

Mpi mpi pə lapv saaki yəlaa tə pə təm tətə

¹ Ye mpv ilə í niina ıse ke səəluyu təm. I nyili teu si pulv lapv í saa-meyə Isə mpaav taa tətə, ilə pə kələna Isə kүheelitu kpaaluyu. ² Wei i yəyətəyı təmnaa mpa nəyəlv u nukı tə pə taya yəlaa ke i yəyətəyəna, ama Isə ké. Pə taya pulv, í na i yəyətuyu na i tem nəyəlv u nui i təm tə se. Tampana nna aka pama tə anəyi i kuliçina Isə Feesuyu tonj. ³ Ama wei i kpaaləyı Isə kүheelitu tə i laki ké na yəlaa nyəəki tonj ke Isəsəele mpaav taa. I kpaasəyi pa apalutu na í həesəyi pa laja ké. ⁴ Ama wei ilé i yəyətəyı təmnaa mpa nəyəlv u nukı tə i təyı i səəsəyi tonj, na wei ilé i kpaaləyı Isə kүheelitu tə Yesu səelaa kpekəle tənaya i səəsəyi tonj.

⁵ Ma səəla teu si mə təna í yəyətəyı təmnaa mpa nəyəlv u nukı tə. Ama ma kəla nyuluyu ke teu si Isə kүheelitu kpaaluyu í saa-mə. Pəpətu fei, wei i kpaaləyı Isə kүheelitu tə i waasəyi na pə kəli wei i yəyətəyı təmnaa mpa nəyəlv u nukı tə. Ama ye nəyəlv wəe na í ká pəsi na í teləsi na Yesu səelaa səəsi tonj pə paasi. ⁶ Ma taapala ma pəəsəyi-mə si ye ma kəma mə te na má yəyətəyəna-meyə təmnaa mpa nəyəlv u nukı tə nti tə taa kəle ma waasa-mə ilə? Ma ta waasi-meyə natəli tə taa ké paa pəcə. Ama ye ma kəma

na má heela-meyę təm kүñmesətu natəli, yaa nyəm təm natəli, yaa Isə kүheelitu natəli, yaa seyəsuγu, ilə teu nté.

⁷ Tə keesəna paalə wontu na té ná. Ye pa hüləyi həlaya yaa pa maki saňku, na pə hulvų na pə mapu ta tərj, isənaya paa cekəna si təneýe həlaya hulv huləyi na saňku matu maki? ⁸ Tutuγu hulv i ta yaya apalı tutuγu, isənaya yulv ká nyəna si i tayənəyi i tərj yoou təc? ⁹ Mpı tətəγo pə wee, isənaya yulv ká pəsi na i cekəna təm nti ləlu yəyətərj tə, ye təm nti nəyəlu u nukı tərj i yəyətərjəna i təm nti? Ye mpı yəyətvlı ləc i təm ke yem kέ. ¹⁰ Antulinya taa cəne nsəma təəwaya, na a taa külümətəle fei nte tə ta ke təm tə. ¹¹ Paa na mpı ye wei i yəyətərjəna-m na maa nukı i təm, tə nyənəyi təma na isə kέ. ¹² Mpı tə isu i səpu nyuyu si Isə Feesuγu i yele na pulv lapu saa-me tə, i pəekəyi si pə saa-meyę teu. Ama pə kələna mpi pi səəsi Yesu seelaa ke toŋ tə.

¹³ Pə təc kέ wei i yəyətərj təmnaa mpa nəyəlu u nukı tə, puntu i sələmi Isə na i hiki təm nti tə teləsuyu nyəm tətə. ¹⁴ Pə taya pulv, ye ma sələməyəna təmnaa mpa nəyəlu u nukı tə, ma taa kέ pə sələməyi yem na ma ləmayasəle náá caya kpete. ¹⁵ Ye mpı isənaya maa la? Maa sələmi hatuu ma taa kέ, na má sələməna ma ləmayasəle tətə. Ye yontu ma yoo ma taa, na má yoona ma ləmayasəle tətə. ¹⁶ Mpúyú pə wee mee, ye hatuu nyá taa tike ke n see Isə kέ i na təmle, isənaya wei i we samaa taa kέ yem na i tá cekəna tə i ká nyəna timpi llé i ká tə si: Ami, tərj nyá seetv təne tə taa? I kaa pəsi na i nyı nti n yəyətərj tə. ¹⁷ Paa na nyá Isə seev si i na təmle tewə teu tə, ləlu ná ta waa pulvų pə taa.

¹⁸ Ma sama Isə, mpi tə ma yəyətərj təmnaa mpa

nəyəlv u nukı tə na pə kəlī mə təna təpai. **19** Ama iſu Yesu səelaa səekvəy təcəyəcəyi tə pə kəla-m teu sı má yəyətəti təm pee kakpası tike nti paa nü teu na pə kuliyi ləlaa iſe tə, na mپi maa hutiyi təməŋ təməŋ na təmnaa mپa nəyəlv u nukı tə pa taa tə.

20 Ma taapala, ye í huvki huvwəe, í yele pəce nyəna. Ama ye iſayatv təm taa ilə, í laki iſu piya nsi sı ta nyi iſayatv ləpə tə. Ama í wəena səsəhvwee ke mə huvwəe taa. **21** Isə Təm taa pa ɻmaawwa sı:

Tacaa təma sı maa yəyətəna piitim pənəyə.

Maa yele na yəlaa kpai nyéma

yəyətəna-wə na pəle pa tə taa.

Kpai nyéma ká yəyətəna-wə.

Paa na mپv tə ma yəlaa kaa nuna-m.

22 Pə təo kέ təmnaa mپa nəyəlv u nukı tə pa yəyətəv yuļv na í yəyətəyi tə, í yəyətəyi kέ sı pə húlī mپa pa ta ke Isə səelaa təyə pulvə. Ama mپa pa kέ Isə səelaa tə pu húləyí pəleyə mپv. Na Isə kuhelitu kpaalvən saav ná húləyí Isə səelaa kiŋ ke pulvə. Ama mپa pa ta ke Isə səelaa tə pu húləyí pəleyə mپv.

23 Ye Yesu səelaa kpekəle təna í kotaan pā təna pā svu təmnaa mپa nəyəlv u nukı təyə yəyətəv, na mپa pa ta cəkəna yaa mپa pa ta ke Isə səelaa tə pā mayana-mə, pa kaa yaa-meyə kpaalvə? **24** Ama ye Isə kuhelitu ke mə təna í kpaaləy, na wei i taa kέ Isə səeləv yaa yuļv wei i ta cəkəna pulv tə í svu, tə təna nti i nukı mپv tə tu yele na pə kuli i waali na í ná sı iſayatv ke i laki. **25** Na pu kuli i taa huvwəe təo təkelekele na í hənti Isə təe na í səe-i na í təŋ sı tampana Isə we panə pa həku.

Liyituyu kaa wəe Yesu səelaa kpekəle taa

26 Pənente ma taapalaas suweye tu yətəti na té sii yee? I kotiyi Isə seeu tə, nəyəlu ná wena yontu, nəyəlu iləyə seyəsuyu, nəyəlu iləyə təm kuyəmesətu natəli nəyəlu iləyə təmnaa mpa nəyəlu u nukı tə tə yəyətənyu, na nəyəlu iləyə tə teləsuyu nyəm. Təu pə tənaya mpu pə wee ké si pə səna Yesu seelaa kpekəle na té polo lələ. **27** Ye pa yəyətəyəna təmnaa mpa nəyəlu u nukı təyələ, yələaa naale yaa tooso i yəyətəyi na pá kaasəyi təma, pa taa tee mpu. Na nəyəlu náa teləsəyi-ti. **28** Ye nəyəlu fei si i ká pəsi na i teləsi pə huvvee ilə yəyətəlaa mpe pa taa nəyəlu i taa yəyətəna nəyə seəsəya ke samaa taa. Ama i yəyətəyi i taa na pə wee i na Isə pa naale pa təm. **29** Ye Isə kuyəyətətu teləsəlaa ilə, yələaa naale yaa tooso i yəyətəyi na pə kaasa mpa, pəle pa mayasəyi teu ke nti yəyətəlaa yəyətəyi tə na pá ná. **30** Ama ye yulv nəyəlu we samaa taa təna na Isə hula-i təm kuyəmesətu natəli, wei i ka yəyətəya tə ilé i su na pəcə. **31** I pəsəyi na i kpaali Isə kuyheilitu ke mə tənaya kulgum kulgum, iləna pə kuliyi yələaa isə na pə ha-weyə apalutu. **32** Isə kuyəyətətu teləsəlaa mpe, pá nyi pa ti kpaav ke pə taa. **33** Mpi tə, həesuyu ke Isə kəñja pə taya liyituyu.

Yesu seelaa kpeka təna taa məpuyu pə wee. **34** Ye Yesu seelaa i kota, alaa nəəsi taa i taa lui fej. Pa feina mpaa si pá yəyətəyi. Kusəsətu yəyəta mpu si alaa ká pasa pa təyi. **35** Ama ye pa caa natələyi pəəsuyu, pá kpema təyaya ilə paa pəsəi pa paalaa. Yesu seelaa i kota, pə ta muna alaa i yəyəti.

36 Pə lapa mpu tə mə kiŋ ke Isə Təm ka lunaas kē yee? Yaa mə tike i nuna-ti? **37** Ye nəyəlu huv si i ke Isə kuyəyətətu teləsəlu, yaa inəyi Isə mpaav taa pulv lapu saawa, pəntu i nyi teu si, nti ma ŋmaa-mə tə Tacaa

kusəsutu ké. ³⁸ Ama wei í ta nyi mpv, pá taa nyəni-i si puv.

³⁹ Pə təo ilə ma taapalaá í ká nyiləyi Isə kuhelitu kpaaluyu ké, ilə í taa kisi temnaa mpa nəyəlu u nukí tə pa yəyətuyu tətə. ⁴⁰ Pə təna mpi i laki tə í la isu pə nəyəsənaa tə, í taa la yem yem.

15

Kilisiti səm na i fəm pə təm

¹ Ma taapalaá, ma səəla teu si pənente má təssi-meyə Laapaalı Kupaq wei maa kpaala-me tə, wei í nuwa na í temna-i mə taa ké teu təkpataa tə.

² Laapaalı Kupaq ini i təo ké pə yapa mə nyuyu, ye í təka-i teu isu maa seyəsuyu-meyə-i tə. Ye pə taya mpv í tem mə taa tə yem təo ké.

³ Seýesuyu səsəawu ḥku pa seýesa má na maa seýesi-meyə-kv təyəle si: Kilisiti səpa tá isayatu təo isu Isə Təm taa yəyətaa tə. ⁴ Pa pima-i iləna kuyeeñ tooso wule í fe, na Isə Təm taa ka yəyəta mprúyú. ⁵ Mprúyú i lu Piyye təo, pə waali ké i lu tillaa naanuwa na naale təo. ⁶ Pə waali waali ké i lu i ifalaa mpa pa nyuyu kəla nasəle na nūnuwa (500) tə pa təo ké nəyə kulu maya. Pa taa lelāa wəna pa isə, ama lelāa ná səpa. ⁷ Pə waali ké i lu Saakı təo, Saakı təo luu waali ké i lu tillaa təna təo.

⁸ Ilu mprúyú pa təna pa təo na pə te, iləna í lu ma wei ma we isu yolu wei pə həlvəsa kuhəlvəsu tə ma təo tətə.

⁹ Tillaa taa səkpelu nté má, na ma ta tu nəyəsəna pá yaa-m tillu. Mpi tə, má naasayana Isə seelaa kpeka.

¹⁰ Ama Isə pəelee təo ilə, ma ké mpi ma ké isəntə tə. Na pəelee nna Isə lapa-m mpv tə, a ta saalı yem. Ama a təo ma lapa təmle na pə kəli tillaa lempa təna.

Tampana pə taya mə tonj taa kē ma lapənaa. Ama Isə pəeləe nna i hula-m tə a təo kē. ¹¹ Pə təo kē paa ma cələyə pū lunaa yaa pəle pa cələ, tá waasu inəyəle, na nti i muwa təyəle.

Tá səm na tá fem pə təm

¹² Isənaya pə wəe na mə taa ləlaa tənj si sətaa kaa te na pá fe? Pəyele Kilisiti fem na səm taa tə pə waasu ke tə wəe na té laki. ¹³ Ye tampana sətaa kaa te na pá fe ilə pə wəe si Kilisiti ná tá fe nté. ¹⁴ Na ye tampana Kilisiti taa fe ntə, tá waasu táá feina nyuyu tətvlə, na í taa nyi nti i ká lana naani tə. ¹⁵ Ye tampana si sətaa kaa te na pá fe, pū kula tá waali kē. Mpi tə, pə we isu tə tu Isə kē təm nté. Pə taya pəlv təo, tá yəyətəna na tá nəosi si Isə feesa Kilisiti pəyele yem. ¹⁶ Mpi tə, ye sətaa i taa teñ si pa fe, Kilisiti ná taa fe mpv. ¹⁷ Na ye Kilisiti í taa fe ntə, í tem mprýgú mə taa tə pə puysaməyə, na í lepa mə isayatu taa tətəyə. ¹⁸ Na pə wəe tətə si mpa pa tema pa taa na Kilisiti haləna pa səm tə pa lepa. ¹⁹ Ye tə wəu na tá isə ke isəntə tə pə təo tike ke tə təeləyü Kilisiti kiŋ ilə yəlala təna taa təyale asalau nyáma mayamaya.

²⁰ Ama tampana təo Kilisiti femaya si pə hólí təkpataa si mpa pa səpa tə paa te na pá fe mpv tətə. ²¹ Pə taya pəlv təo, yəlv ləlv kənna səm, na ləlv náá kənna tətəyə sətaa feesuyu təm. ²² Yəlala təna na Atam pa kpəntaa kē, pə təo kē pa səki. Ama pá na Kilisiti pa kpəntaa təyə pa təna paa te na pá kuli. ²³ Ama paa wei na i loonja kē. Kilisiti ke pa taaləna feesuyu ke pa təna pa taa, na kuyaŋku i ká kəo təyə pa təna mpa i ti tə pəle paa fe. ²⁴ Pə waali ilə pə kəŋ tem nté. Pə taya pəlv, Kilisiti ká wakəlī kawulasi təna, i ká ləsi pəsuyu təna na i yəkɪ toma səsəona təna na i məyəna

kawulaya na í cela Tacaa Isø. **25** Pə taya pvlv, pə wεε sɪ Kilisiti ká tøkí kawulaya ke mprýó haləna Isø te kolontunaa tənaya kəlvyu na í məñna-wεyε Kilisiti tεe. **26** Kantəkaya kolontu wei paa wakəli tøyøle səm. **27** Mprýó mεε, Isø Tøm taa yøyøtaa sɪ: Isø məñna pə tənaya Kilisiti tεe. Na pa yøyøtuyu mpv sɪ pə təna tø, pə húléyí təkelekele sɪ pa ta kpeñna Isø wei i tu pə tənaya Kilisiti tεe tø. **28** Pə təna pə kəñ pə məl Kilisiti tεe ləna Kilisiti mayamaya wei i kέ pəyalo tø í məl Isø wei i məñna pə tənaya i tεe tø lélé i tεe. Ləna Isø tøyø kawulaya təkpataa ke pə təna pə tø.

29 I mayası mpa pa yeki sɪ pá səo-wεyε Isø lvm ke sətaa lona tø na í na. Pa təeləyi sɪ paa hiki weyelə lélé yee? Na ye tampana tø sɪ sətaa kaa fe, pepe tø kέ pa yeki na pá səo-wεyε Isø lvm ke pa lona? **30** Na tá, pepe mayamaya nyuyu tø kέ tə wu tá tı na tə wε səm nøyø taa kέ paa kuyaŋku? **31** Ma taapalaa, paa kuyaŋku mevmev taa kέ ma wεε. Pə taya pvlv tø kέ ma heeliyi-mεyε mpv, ma myvuləyəna mə Yesu Kilisiti təjuyu ke teu kέ. **32** Ye atə cəne kawaaya nakəli ka tø kέ ma na taale wontu tə suu hanj ke lfeesu cəne lélé pepeyelə pə waasa-m? Ye sətaa kaa tε na pá fe tə la isu yøyøtuyu tø sɪ: Té tøyø na tə nyøø kpakpaa, cele tu sɪ tø pə tø.

33 I taa puyusi mə tı, taapalaa asayaa kij ke yaasi isayav tεekəna. **34** I cvkí mə taa kέ teu ke isəna mpi pə wεε tø na í yele isayatu. Mə taa ləlaa ta nyı Isø, í tεe í fεi fεeles.

Mpa paa fe tø pa wεetv

35 Ntanyı nøyølu ná wεε na í mayasəyi sɪ isənaya sətaa ká tε na pá fe lélé yee? Na pa tənəñ ká wεε isənayale? **36** Kυməleñ nyá, n tuukuyu pvlv pəle ke

ate tə, pəle nté tə saaləyı tetv təe kē ilesna hoole náá nyə. ³⁷ Pə taya pəle ke yem kē n tuuki? Pə pəsəyı pə wəe si təyənaya pəle yaa pulu kütutuum paa mpi. N ka tuukaya tə, pə fei isu kayana pə nyəu isəntə na pə we hatv tə. ³⁸ Mpi Isə nəkaa tə mpəyı i laki na pəle nté tə nyə, na í yeki na paa pəle nte tə nyə isu tə wev tə.

³⁹ Weesinj nyəm təna tənəy fei kvluməy, yəlaa tənəy wəna i mpaa na wontu nyəy ná wəna ilé i mpaa tətə. Sumasi tənəy wəna i mpaa kē na tiina tənəy náá wenna ilé i mpaa tətə.

⁴⁰ Isətənuyu taa nyəm weetu wəe kē na ate nyəm weetu náá wəe, na isətənuyu taa nyəm weetu teu fayana ate nyəm weetu teu. ⁴¹ Ilim wəna pə mayamaya pə teu kē, na isətu náá wəna ilé i nyəm, na isətələnjası náá wəna səle si nyəm na si mpaa, na isətələnjası mayamaya teu təe təma.

⁴² Sətaa ká te na pā fe tə mprýyú paa wəe. Pa piňuyu yulv tə, i səpaya. Ama pi kəo na yulv fe səm taa tə i tasəyı səpu. ⁴³ Pa piňuyu yulv tə i fei teu se. Pəyele i kē icam kē, ama pi kəo na í fe səm taa tə i teu na i toma pə taka. ⁴⁴ Pa piňuyu yulv tə, tənuyu kvnegę pa piň. Ama pi kəo na yulv fe səm taa tə tənuyu ḥku i ká luna tə ku kē ḥku Feesuyu tı təyə. Pə taya pulv, tənuyu kvnegę ku weetu wəe kē na tənuyu ḥku Feesuyu tı tə kvlə ku weetu náá wəe. ⁴⁵ Kvpam kē, Isə Təm taa yəyətəyı si: Kancaalaya yulv nté Atam na pə ḥma-i tə pə tu-i weesuyu kē. Ama waalı waalı Atam ná kē Isə Feesuyu ḥku ku haa weesuyu təyə. ⁴⁶ Pə taya wei Feesuyu tı tə inı i caaləna luw. Ama tənuyu kvnegę, pə waalı kē wei Feesuyu tı tə i luwa. ⁴⁷ Ate tetv ke pa ḥmana kancaalaya Atam. Ama waalı waalı Atam ná luna isətaa kē. ⁴⁸ Mpa pa kē tetv təo nyəma tə pa

nəyəsəna wei pa ɣmāna tətu təyə, na mpa pa kē isətaa nyémā tə pa nəyəsəna wei i luna isətaa təyə. ⁴⁹ Isu tə nəyəsənau yulu wei pa ɣmāna tətu tə, mprúyú tu te na té nəyəsəna wei i luna isətaa tə.

⁵⁰ Ma taapalaan tni ma yəχətəyí təyəle sī, yulu tənuvū ɣku pə ɣmawa na ku taa na caləm tə ku pəsəyī na ku təyə Isə Kawulaya ke paa pəcə. Pəyele kvsəpəm ná kaa pəsi na pə caya tam na pə kaa sī.

⁵¹ Natəlī tə wənnə na té ɣmelaa, maa kuli-ti na í ná. Ntəyəle sī tá təna tə kaa sī. Ama tá təna pū te na pə layasi-tvuy wəetv ke ⁵² təm kvlum təo kē kpakpaa isu isə cəpəluvū ke waatu wei paa hulı akantəle sī pə təna pə su tənaya tə. Pə taya pvlv, pá kəma na pá hulı-te, sətaa feñ kē, pa kaa tasa səpv, na pū layasi taya wəetv ke kvlayasu. ⁵³ Tampana təo mprúyú məe, isu mpi pū caki tam tə pə kpaya mpi pə caki tam tə na pə tv pə təo, na mpi pə səki tə isu pə kpaya mpi pū səki tə na pə tv pə təo. ⁵⁴ Pə kəma na mpi pū caki tam tə pə kpaya mpi pə caki tam tə na pə tv pə təo, na mpi pə səki tə pə kpaya mpi pū səki tə, ilə ntí pa ɣmaawa Isə Təm taa sī pa nañta səm tənañnañ tə tə lapa tampana nté.

⁵⁵ Səm leye nyá akaitv wəe?

Səm leye nyá toma wəe sī n̄ kó?

⁵⁶ Isayatu haana səm ke toma sī pə ku, na kvsəsütv səsəyəna isayatu. ⁵⁷ Ama Isə fəo. Ini i yelina na Tacaa Yesu Kilisiti laki na té kələyī.

⁵⁸ Pə təo ilə ma taapalaan kvpama, i təki mə təyī teu na pvlv i taa ciyiti-mə. Paa kvyanju i seesi isəle na Tacaa təmle lapv. Pə taya pvlv, i nyémá sī mē na Tacaa i kpəntaa na i laki təmle nte tə pə kaa saalı yem.

16

Lelaa sənav təm

¹ Ma tasəy়ı-meyę lenti, ntəy়ələ Isə yəlaa mpa pa wə Yosalem tə pa sənav təm. 1 la teitei isu maa kəesvəg Kalati Yesu seelaa kpeka tə. ² Paa mə taa wei i ləsəy়ı liyitee ke cimaası cimaası na pə kəesəna isəna mpi i hikaa tə na i sukəna a mpaa. Ye ma kəma má tala, pə taa wee si i kəna mə kvhav mə kvhav. ³ Má kəma ma kəo maa tili yəlaa mpa i ká ləsi tə na má la-węgę takəlaya na pá kpəntəna mə kvcəv na pá pona Yosalem. ⁴ Na ye pə tu wee si máá pona, paa su-m na má na-wə té polo.

Nti nti Poɔli ká la tə

⁵ Maa kəo mə te te, ama Masetoni tetu taa ké maa təjna na pácó má kəo. Isu ma təjna Masetoni na pácó. ⁶ Ntanyı maa caya wee naaleę mə te. Pə ta tu səj təca, hilimate waatv təna maa wee, na má tu kəma si ma puki paa timpi, i ká səna-m ké na má polo. ⁷ Pə taya pułv, maa caa si pə wee si teeū taa ké ma təjaa na má na-meyę kvnav. Ma taa wee si ye Tacaa luyu i lapa, má talaa maa caya mə teyę wee naale.

⁸ Paa na mpv ma huu si Ifeesu taa cəneęęę Pentakonta ká mayana-m. ⁹ Pə taya pułv təo, paa na kolontunaa təo cəne tə, pə ha-m mpaaū ke teu ké si má la təmle səsəołe.

¹⁰ Timotee i kəma i tala, i mu-i teu na i lanjle hęe. Pə taya pułv, i laki Tacaa təmle ke teu ké isu ma lakvəg tə. ¹¹ Nəyəlv i taa kpəena-i. 1 səna-i na pə səna-i i mpaaū taa na lanjhovumle na i məli ma cələ, má na tá taapalaā tə tanja-i ké.

12 Ye tá taapalu Apələəsi təm ılə, tam ké ma kaana-i sı í na tá taapalaan lələaa pa kəo mə te. Ama i luğu fei paa pəcə sı í kəo nəənəə. Ama i hika pə kuyaku i təŋ i kəo.

Kantəkaya kvtvvtv na seetv

13 I fej na í təki Isə seev mpaav ke teu. I nyaya apalutv, í nyəə tonj. **14** Paa mpiiyi í laki í la təma səəlvuŋ təo.

15 Ntəŋ í nyəmá Sətefanasi na i nyəma na? I nyəmá sı Akayi tətu taa mpe pa caaləna Isə seev muŋv, na pa lapa Isə yələaa payale ke kookali. Ma taapalaan ma heeliyi-mə sı, **16** yələaa isu mpe na pa təna mpa pá na-wə pa isəle seena təmlə lapu tə, í təŋəyı nti pa heeliyi-mə təo.

17 Ma laŋle həenna Sətefanasi na Fəətunatusi na Akaikusi pa kəntə kέ. Ye mu wənna ma kinj timpi í kaa í səna-m tə mpe pa kəma ılə pa səna-m yoo. **18** Pa kpaasa ma apalutv isu pa kpaasvuy mə nyəntv tə. Yələaa isu mpv pə takə kέ pə muṇa í saŋ teu.

19 Asii tətu taa Yesu seelaa kpeka səe-mə. Akilaası na Pilisila na Isə seelaa mpa pa kotiyi pa təyaya tə pa ha-meygə Isə seelaa seetv kvpantu. **20** Ta taapalaan təna mpa pa we cəne tə pa səe-mə.

I səe təmaya teu na í leli.

21 Pəəli má ma mayamaya ma niŋ ke ma ɳmaana təm təne sı ma səe-mə.

22 Ye wei u caa Tacaa, mpushi í təŋi-i.

Malanata, Tacaa kəo mpv.

23 Tacaa Yesu í la-meygə pəelee.

24 Yesu Kilisiti təm taa ma səəla mə tənaya.

**PIIPILI CSILCTM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin**

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377